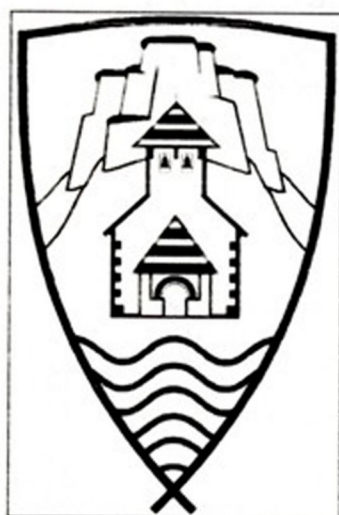

OSILNIŠKA DOLINA



Številka 15, marec 1999

Razvojni projekt občine

Občinski svet je sredi januarja obravnaval razvojni projekt občine Osilnica in ga z dopolnitvami sprejel

V gradivo, ki ga je pripravilo zunanje podjetje, so bili vključeni tudi prebivalci, predstavlja pa strokovne osnove za strategijo in celostni razvojni program podeželja v občini Osilnica. Vsebina in način dela sta bila usklajena z metodologijo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Projekt pomeni za občino osnovo pri pospeševanju razvoja podeželja in vasi.

Pripravljalci projekta so pozimi 1996/97 opravili anketo med prebivalci. Na anketo je odgovorilo 65 gospodinjstev. Analiza je bila predstavljena prebivalcem februarja 1997. Kasneje je bilo še nekaj sestankov in pogovorov, na podlagi katerih je projektni tim pripravil razvojni projekt.

Skupna priprava projekta

Razvojni motiv, potenciale in cilje nadaljnjega razvoja občine so pripravljavci projekta določili skupaj z domačimi prebivalci. Kot naravne možnosti za razvoj so občani navedli: lepo in neokrnjeno naravo, reki Čabranko in Kolpo, Mirtoviški potok, Loško in druge stene, viseči most na Grintovcu, Borovsko goro, osilniško narodno nošo, cerkev sv. Egidija, cerkev sv. Ane, Petruvu itd. Kot možnosti za ustvarjanje nove vrednosti oz. zaslужka pa: ekološko pridelavo hrane, zelenjadarstvo, sadjarstvo, konjerejo, izletniški turizem itd., vodne športe, plezanje v stene, itd.

Revitalizacija prostora

Na osnovi teh opredelitev so pripravljavci projekta sklenili, da je temeljni razvojni motiv, ki bo vodilo razvoja občine Osilnica, dvig števila stalno naseljenih prebivalcev, revitalizacija prostora in razvoj gospodarskih dejavnosti na osnovi domačih možnosti.

Strateški cilji pri tem pa so: gradnja identitete in prepoznavnosti osilniške doline, ohranitev enotnosti in povezanosti prebivalcev, pridobitev vlagateljev kapitala

znanja in tehnologij, trgov itd. za nova delovna mesta ter uvajanje dopolnilnih dejavnosti, predvsem podeželskega turizma.

Eno najatraktivnejših okolij Slovenije

Pripravljalci projekta so ocenili osilniško dolino kot eno najatraktivnejših okolij v Sloveniji in poudarili, da se je v zadnjih letih izboljšal tudi odnos ljudi do vrednot naravne dediščine. S področja življenjskega prostora so pripravljavci projekta skupaj z domačini izoblikovali širok razvojni cilj, pri uresničevanju katerega morajo sodelovati vsi: občina, domači prebivalci, pa tudi tisti Osilničani, ki žive drugje ali pa se občasno vračajo na rodne domove. Vzpostavitev prvobitne krajine pomeni urediti obvodni in urbani svet, zmanjšati zaraščanje kmetijskih zemljišč, drugje pa pustiti divjo rast. Krajino je mogoče izrabiti v dopolnilnih pa tudi samostojnih tržnih programih, predvsem v turizmu. Divje urejeno okolje privabi goste, ki se v tak kraj radi ponovno vračajo. V ta namen so predlagali nekaj rešitev, kot npr. urediti in označiti pot do Loške stene in drugih vrhov, ob izletniških poteh organizirati nekaj »domačij odprtih vrat«, urediti kmetijska zemljišča, vaške sadovnjake, organizirati čistilne košnje itd.



Osilniška dolina je ena najlepših dolin v Sloveniji

Prostor, zemlja, voda

Pri obravnavi kmetijskih zemljišč so ugotovili, da naselja v občini razpolagajo z zemljišči zelo dobre kakovosti. Prva naloga vsem, ki imajo lastnino na kmetijskih zemljiščih, gozdu in stavbišču, naj bi bila, da zemljiško knjižno uredijo lastninsko pravno-formalno stanje. Z rednimi košnjami ter pašnjo, obdelavo in setvijo, iztrebljanje grmičevja, obnovo sadovnjakov in vrtov, čiščenjem gozdov in urejanjem vaških,

poljskih in gozdnih poti ter hudournikov je potrebno skrbeti za kulturno krajino.

Za obvodni svet ob Kolpi in Čabranci so pripravljavci projekta predlagali ureditev in označitev poti ob obrežju rek, ureditev zapuščenega mlina ali žage, ureditev hudournikov, turistom ponuditi organiziran ribolov itd.

Ureditev naselij

Predlagali so pospešena vlaganja v infrastrukturo in ureditev naselij, saj je to osnova kakršnegakoli napredka. Kraji od Mirtovičev do Osilnice postajajo ponovno zanimivi za poselitev. Predlagali so, da se uredi centralni trg v Osilnici, postopno uredi izgled naselij Osilnica, Sela, Ribjek, Grntovec itd. poskrbi za urejenost dvorišč in okolice gospodarskih poslopij, za deponije lesa, gnojišča itd. V projektu pa so zapisali tudi to, da morajo za urejenost okolja in domačij – fasade, dvorišča, vrtovi, zelenice itd., poskrbeti krajanji sami.

Razvojni cilji

V okviru faze uvajanja CRPOV so projektanti pri delu z vaščani izoblikovali kar nekaj razvojnih ciljev, ki so vezani na odpiranje delovnih mest in ustvarjanje nove vrednosti v turizmu, obrti, gozdarstvu, lovstvu itd.

Zaradi ugodne ravninske in obrečne lege v okolici Osilnice bi se lahko nekaj kmetij odločilo za intenzivno pridelovanje zelenjave. Na opuščeni travnikih in pašnikih bi lahko uvedli rejo drobnice, njihova paša pa bi pomenila tudi boj proti zaraščanju kmetijskih zemljišč. V okviru turistične ponudbe bi se lahko nekaj posameznikov odločilo za rejo konj in ponijev, saj je v okolici Osilnice nekaj sprehajalnih poti, po katerih bi obiskovalci lahko jezdili ali se peljali s kočijo. Gozdne in košenične površine nudijo odlično mesto za rejo divjadi, kar bi povečalo turistični obisk.

Turizem - osnovna dejavnost

Turizem je lahko dopolnilna ali celo glavna dejavnost doline. Več starih domačij bi lahko uredili za turistične kmetije. Številni ljudje, ki si morajo svojo prehrano preskrbeti izključno v klasičnih trgovinah, zelo radi posežejo po domačih pridelkih, kot so npr. mesnine, domači kruh, pecivo, sadje, mlečni izdelki in pijača. Turistične kmetije pa bi

lahko ponudile gostom tudi rekreacijske, pohodniške in druge programe. Pri tem bi lahko dobili delo ljudje kot vodiči.

Obrt in malo podjetništvo

Pripravljavci programa so razvoj obrti in malega podjetništva ocenili zaradi nizke samoiniciativnosti prebivalcev in pomanjkanja strokovnjakov kot enega največjih problemov. Zato bo potrebno podjetnike in obrtnike dodatno izobraževati, pridobiti kredite za tiste, ki bodo investirali, pomagati bo potrebno vzpostavljati stike itd.



Na prednovoletni prireditvi je župan Anton Kovač s knjigami nagradil nekaj občank, ki pomagajo pri različnih prireditvah v občini in delujejo tudi na drugih področjih. Nagrado so prejele: Danica Švab, Anica Štimac in Olga Lenac.

Ohraniti enotnost in povezanost

Projektanti so predlagali nekaj rešitev tudi za področje družbenih dejavnosti in pri tem poudarili ohranitev enotnosti in povezanosti prebivalcev. Čisto na koncu pa so zapisali, da je potrebno gojiti dobre odnose z rojaki, razseljenimi po Sloveniji in po svetu ter jih vsestransko vključevati v revitalizacijo občine na področjih, kot so izobraževanje odraslih, navezovanje poslovnih, prijateljskih in političnih stikov, priprava ustreznih projektov, promoviranje Osilniške doline v slovenskem prostoru.

Gojiti pa je potrebno tudi sodelovanje z vsemi sosednjimi občinami tako v Sloveniji kot tudi na Hrvaškem.

K. Š.

Društva bodo dejavna

V soboto, 30. januarja, so se na povabilo župana na sestanku v šoli v Osilnici zbrali predstavniki društev, ki delujejo v občini in nekateri člani Civilnega gibanja. Tema, okoli katere je tekel pogovor, je bila organizacija prireditev v občini v letu 1999, sodelovanje društev in možnosti financiranja njihovih dejavnosti iz občinskega proračuna.

Uvodoma je župna poudaril, da bo v občinskem proračunu v novem mandatu na razpolago veliko manj sredstev, kot jih je bilo pretekla leta, zato jih bo potrebno smotno razporediti. Prireditve, ki jih bomo letos organizirali, pa so:

Ples Civilnega gibanja, 6. marec

Tako kot že dve leti zapored bo tudi letos Civilno gibanje organiziralo ples in aukcijo slik, katerih izkupiček je namenjen gradnji likovne galerije v Osilnici. Če bo tudi tokrat izkupiček podoben kot prejšnja leta, bomo prihodnje leto že lahko pričeli z gradnjo, saj računamo, da bomo lahko za del denarja, ki bo potreben, kandidirali na Ministrstvu za kulturo. Verjamemo, da bo v tem času tudi občina našla primerno lokacijo za galerijo.

Dan žena, 8. marec

Tako kot vsako leto bodo tudi letos otroci osnovne šole pod vodstvom učiteljice Mirjane Šercer pripravili ob prazniku žena kulturni program. Občina namerava ob tej priložnosti nekaterim občankam, ki že vrsto let prizadevno sodelujejo pri različnih akcijah, podeliti priznanja.

Čistilna akcija, 18. april

Brežine Kolpe in Čabranke bodo kot vsako leto čistili ribiči, člani Civilnega gibanja in člani raftarskega društva Outsider. Zaposleni v Grad bosu bodo odvažali kosovne odpadke. Zaključek pa bo tako kot vedno vesel.

Državno prvenstvo v raftu, 24. april

To bo vsekakor promocijsko najbolj odmevna prireditev v letošnjem letu, zato bodo morali ekološko-sportnemu društvu Outsider, ki je organizator tekmovanj, pomagati tudi drugi. Dogovorili smo se, da bosta za promocijo tekmovanja in tudi kraja ob tej priložnosti skrbela Miran Klavara in Katja Štimac.

Društvo, ki šteje 10 do 15 članov, je v pol leta opravilo že dve čistilni akciji na Kolpi, pridobilo pa je tudi licenco za vodnike in reševalce iz vode, ki jo imajo le redki v Sloveniji.

22. mednarodno tekmovanje v kajakih in kanujih, april

Tekmovanje, ki poteka že več kot dve desetletji je namenjeno tudi druženju in promociji doline. Tako kot vsako leto bo tudi letos pri tekmovanju sodelovalo turistično društvo.

Občinski praznik, 1. maj

Predsednik Turističnega društva Mladen Žagar je predlagal, naj bo tokrat občinski praznik resnično praznik občine, brez različnih športnih ali drugih prireditev, Petruvu pa ljudski praznik. Prisotni so imeli nekaj predlogov tudi za različne razstave ob obeh praznikih, kot npr. postavitev razstave kiparja Staneta Jarma, razstave divjih živali in ptic (nagačenih seveda).

Petruvu, 26. junija

Praznik zavetnika naše fare sv. Petra in Pavla bomo letos praznovali 26. junija. Prireditve naj bi organizirali člani Civilnega gibanja, Turističnega društva, Društva kmečkih žena in seveda tudi vsi drugi, na podoben način kot prejšnja leta. Mladen Žagar je predlagal, naj bi veselice tokrat ne organizirali na ta dan, saj sovpada s prazniki v sosednjih občinah, zaradi česar je obisk manjši. Veselico naj bi organizirali sredi avgusta, ko je na dopustu v domovini tudi veliko izseljencev.

Dan mrtvih, 1. november

Do sedaj tega praznika v občini nismo posebej obeleževali, zato je župan predlagal,

da letos pripravimo 1. novembra komemoracijo na pokopališču Osilnica.

Prednovoletno srečanje občanov in obdaritev otrok, december

Tako kot lani, bo občina tudi letos organizirala prednovoletno srečanje občanov in obdaritev otrok.

Sestanka se je udeležila tudi dolgoletna knjižničarka ljudske knjižnice Osilnica, upokojena učiteljica Anica Štimec. Rada ima knjige in knjižnico, ki pa nima prav bogatega fonda. Zato smo sklenili, da preko časopisa pozovemo vse, ki imajo morda doma knjige, pa jih ne potrebujejo, da jih predajo gospe Štimec, ki jih bo uvrstila med zbirko Ljudske knjižnice Osilnica.

Novoletno praznovanje na odprtem

Veliko prebivalcev v Sloveniji pričaka vsako leto Novo leto na prostem. Zakaj ga ne bi tudi v naši občini, so menili Bosljevci, ki so se tega spomnili prvi. Morda bo predlog zanimiv tudi za ostale. Dogovorili smo se, da predlog morebitnega praznovanja pripravi Civilno gibanje.

Sestanka so se udeležili vsi predsedniki društev, bilo ni le predstavnika lovcev. Vsi so potrdili svojo pripravljenost sodelovati pri posameznih akcijah. Dogovorili smo se, da bodo vsi predsedniki društev do 1. marca poslali tajnici občine program aktivnosti, ki bo tudi finančno ovrednoten.

K. Š.



Rafting na Kolpi je ena od turističnih privlačnosti naše doline.

Davek na dodano vrednost

S 1. julijem letos bomo v Sloveniji uvedli davek na dodano vrednost. Davek je znan kot moderna oblika obdavčitve prometa blaga in storitev. Temeljni način delovanja davka je načeloma obdavčitev sleherne faze prometa blaga in storitev.

Temeljni način delovanja davka na dodano vrednost je obdavčitev vseh faz prometa blaga in storitev z vračilom preddavka in v končni fazi prevailitev davka na potrošnika.

Slovenski zakon določa dve davčni stopnji. Standardno v višini 19% in znižano v višini 8%. Znižana stopnja naj bi obdavčevala nekatere prehranske proizvode, knjige, časopise, zdravila, medicinsko opremo, hotelske storitve, pogrebno opremo, itd.

Davčni zavezanec je vsaka oseba, ki kjerkoli samostojno opravlja dejavnost. Davčne zavezance deli zakon na registrirane in neregistrirane. Neregistrirani davčni zavezanci ne smejo obračunavati DDV-ja, in ga izkazovati na računih, nimajo pravice do odbitka vstopnega DDV-ja in ne vodijo knjigovodstva v skladu z zakonom o DDA. Posebnosti veljajo za kmeta, ki ne postane registrirani davčni zavezanec.

Od februarja do aprila so se v sistem DDV po zakonu dolžne vključiti vse pravne osebe in samostojni podjetniki, ki so imeli v preteklem letu več kot 5 milijonov tolarjev prometa oziroma katastrski dohodek kmetijskih in gozdnih zemljišč večji kot 1,5 milijona tolarjev.

Oprostitve, ki sledijo smernicam Evropske unije o uskladitvi davka na dodano vrednost, zajemajo tiste, ki so v javnem interesu (poštne storitve, zdravstvene storitve, socialne in varstvene storitve, storitve predšolske vzgoje, itd.), zavarovalniške storitve, promet nepremičnin, ki ni prva izdoba in nekatere finančne storitve.

Z izvedbenega vidika je davek na dodano vrednost zelo zahtevna davčna oblika, saj zahteva pripravljenost davčnih zavezancev, da spremljajo ta davek, vključno z zahtevnejšimi administrativnimi postopki, ki so povezani z izvajanjem tega davka. Davek na dodano vrednost pa bo vsekakor prispeval k večjemu redu v poslovanju.

Izseljevanja je konec

V našem časopisu prvič objavljamo nekatere podatke o prebivalstvu občine, njegovi kvalifikacijski strukturi, starosti, zaposlenosti itd. Povzeli smo jih iz projekta Crpov.

Pripravljalci projekta so pripravili tudi pregled prebivalstva v občini po statističnem popisu iz leta 1998. Tedaj je bilo v občini 422 prebivalcev, 234 moških in 188 žensk. Največ prebivalcev je bilo tedaj v starostni skupini od 60 do 64 let, sledijo pa tri skupine prebivalcev od 35 do 49 let. Otrok do 14. leta je bilo lani v občini 42, prebivalcev od 15 do 29 let pa 68. Torej imamo v občini dobro četrtino mlajših prebivalcev, ki bodo lahko v prihodnje pomembno vplivali na razvoj občine in domačega kraja.

Le slaba polovica zaposlenih

Je pa slika precej drugačna pri zaposlenosti prebivalcev občine. Po podatkih iz leta 1991 je bilo zaposlenih le 145 prebivalcev ali 44 odstotkov vseh, torej manj kot polovica. Še slabša je slika pri zaposlitvi žena, saj je bilo aktivnih le 35,2 odstotka. Največ, 57 ljudi, je bilo zaposlenih v industriji, 28 v kmetijstvu, 6 v gozdarstvu, 4 v gradbeništvu, 16 v prometu in zvezah, 8 v trgovini, 7 v gostinstvu itd.

Veliko »vozačev«

Glede na slabo povezanost občine z drugimi kraji pa so zaskrbljujoči podatki, da se od vseh zaposlenih večina oziroma 95 vseh, na delo vozi v druga naselja občine, največ od teh v druge občine in na Hrvaško. Vseh skupaj je tistih, ki delajo v naselju stalnega prebivališča, le 16 oseb. Ta podatek pa vsekakor kaže tudi na to, da je v občini še veliko »praznega prostora« oziroma bi lahko verjetno precejšnje število ljudi našlo delo doma.

Domačini se vračajo

Kot navajajo pripravljalci projekta, občina glede na slovensko povprečje ne sodi med manj razvite po številu aktivnih prebivalcev in socialno ekonomski strukturi. Pomemben je podatek, da se prebivalstvo od leta 1991

ne izseljuje. Število prebivalcev se je povečalo iz 398 v letu 1991 na 422 v letu 1998. Od 398 prebivalcev v letu 1991 živi od rojstva v občini 208 ljudi. Migracijski tokovi so se, kot kaže, obrnili. Ob popisu so našli 20 prebivalcev, ki so se vrnili z dela v tujini.

Od popisa leta 1991 se je zmanjšalo število zaposlenih v industriji in povečalo v obrti, storitvenih dejavnostih in ostalem. Delež kmečkega prebivalstva v skupnem številu občanov je 6%, od tega pa imamo samo tri čiste kmetije.

Več znanja

Kot navaja projekt, kvalifikacijska struktura prebivalstva ni razlog za počasnejšo gospodarsko rast občine. Od 355 prebivalcev ima nedokončano osnovno šolo 40 odstotkov, dokončano osnovno šolo ima 30 odstotkov prebivalcev, srednjo šolo 28 odstotkov, višjo in visoko šolo pa 2%. Večji problem je, ugotavljajo pripravljalci projekta, pomanjkanje dodatnih znanj in podjetniškega razmišljanja, kar se je pokazalo tudi pri obravnavi razvojne strategije občine in izdelavi poslovnih načrtov za individualne projekte.

K. Š.

Dedek Mraz

Konec leta 1998 je dedek Mraz obdaril otroke v občini Osilnica. Na prireditvi se je zbralo precejšnje število mladih in starejših, naša edina dvorana je bila skoraj premajhna. Šolski otroci so pripravili igrice Saprarniška.



Iz življenja naših prednikov

Kako so v Bosljivi Loki oplinco palili

V današnjih modernih časih si marsikdo težko zamisli, kakšno je bilo življenje v naših vaseh pred sto in več leti. Na srečo so nekateri pradedje imeli v sebi precej humorističnega duha, da so si zapomnili in povedali svojim otrokom in vnukom vsaj nekaj dogodivščin, ki so bile šaljive in resne in so kazale trdo življenje v tistih časih.

Taka je tudi zgodba iz Bosljive Loke, ki kaže oboje.

Apno je bil material, ki so ga rabili pri vsaki hiši, za zidanje, ker cementa na vasi ni bilo, za beljenje hiš zunaj in znotraj, pa tudi za razkužilo je dobro služilo. Kot otrok se spominjam, da je moja mama posula živo apno po svinjski štalici, preden je v jeseni vselila vanjo mlade prašičke. Apna takrat niso kupovali v trgovini, kot smo vajeni danes, pač pa ga je bilo treba narediti na vasi. Prav zato je pri tem sodelovala vsa vas.

Apnenico – po naše oplinco – so sezidali s kamni, v obliki naravnega čebelnega panja, s konico, v sredini je bilo ognjišče. Pri strani so bile odprtine za zrak in za loženje z drvmi, na vrhu pa za dim. Takšno apnenico sem videl v Delnicah, toda točnih dimenzij ne vem. Zdi se mi, da je bil premer okoli 4 metre, prostor za ogenj 1,5 metra in višina okoli 2,5 do 3 metre. Odprtina za ogenj se je zidala skoraj navpično, zunanji zidovi so bili proti vrhu zaokroženi. Ko je bila apnenica sezidana, so na sredini zažgali ogenj, ki je moral goreti neprenehoma tri tedne ali še več, dan in noč, tako močno, da so vse stene apnenice postale rdeče kot žerjavica.

Kot vidimo, je bilo treba tako delo natančno organizirati, pripraviti kamen, drva, določiti lokacijo, sezidati in končno žgati ali spaliti apnenico do konca. Navadno so za tak namen sklicali vaško sejo in moške so se natančno dogovorili kje, kaj in kako bodo delali. Izbrali so tudi vodjo, vaščana, ki bo delo organiziral in vodil od začetka do konca. To je bila seveda za takega možaka velika čast, pa tudi odgovornost.

Pravili so, da je pri Ta srednjih Pod gričem živel nekoč zelo pameten in umen mož, ki je veljal za najmodrejšega človeka daleč naokoli. Imena se ni nihče spominjal, ker so ga zaradi njegove modrosti vsi klicali le Solomon (po židovskem kralju Salamonu). Ko so v Bosljivi Loki delali apnenico, so Solomona izbrali za vodjo. Najbolj primeren kraj, kjer je bilo dovolj kamnja in drv, je bil prav pod Dolgimi lazi, na levem bregu Kolpe in v bližini cerkvice sv. Ane. Začeli so z delom. Nekateri moške so pripravili primerne kamne, drugi drva, Solomon pa je z nekaj možmi zidal apnenico. Po nekaj tednih pridnega dela je bilo vse pripravljeno. Prižgali so ogenj in ga hitro razširili, da je »gorejlo ko treba«. Solomon je določil dežurstvo, in to po dva moža, ki sta pazila na ogenj, da je gorelo neprenehoma, dan in noč. Ko je že tako gorelo kakih štirinajst dni, sta dežurna moža opazila, da se je kamen tu in tam začel pomikati, in to proti zunanji strani apnenice. Videla sta, da gre za resno nevarnost, zato sta hitro poklicala Solomona, kaj je treba storiti. Solomon je hitro poslal oba moža od hiše do hiše, da bi prinesla vse »lance« – verige. Vsi moške so prišli do apnenice, da bi videli, kaj se dogaja in kaj bo naredil Solomon.

Solomon pa je hitro povezal vse verige okoli apnenice, misleč, da bo to ustavilo katastrofo. Toda moč narave je bila večja. Ker je bil globoko pobožen, je zapovedal, naj vsi pokleknejo. Tudi on je padel na kolena in tako prosil Boga: »Ti, k' s' stav'n valuve na murj', o Jezus Kristus, stav' j' tu.« Nato so zmolili še nekaj očenašev, potem pa je zmagala sila narave. Apnenica je potrgala vse verige in se razvejz'na – razpadla.

Solomon je malone izgubil pamet. Ko je prišel malo k sebi, se je dvignil, se obrnil na levo in desno in končno zmedeno vprašal: »Moži, kud se gri v Bosl'ouko?«

Jože Rugole

Bosljiva Loka - Kanada

Kraške jame pri nas

Član Društva za raziskovanje jam iz Ribnice in veliki ljubitelj narave Della Schiava A. Tedi iz Kočevja je dal za naš časopis zanimive zapiske o raziskovanju in odkrivanju kraških jam v naših krajih. Tokrat objavljamo drugi del zapisa.

V letu 1994 smo imeli kar nekaj akcij. V marcu smo si ogledali teren pod stenami in izmerili Votlo luknjo 1, ki jo poznajo, če ne drugi, vsaj lovci. Dolžina vseh rogov znaša 42 metrov, horizontalna dolžina 36,5 metrov, višinske razlike pa ima jama 18,5 metra. Z vrha planote se pride do nje preko strmih, vendar prehodnih sten. Našli smo tudi njeno manjšo sorodnico in jo imenovali Votla luknja 2. Dolga je 22 metrov in oddaljena od prve sto metrov.

Avgusta smo se preselili v hladnejše predele in ponovno izmerili jama, ki so jo leta 1940 imenovali Obrh. Iz tistega obdobja obstaja zapisnik, iz katerega je razvidno, da je prof. dr. Seliškar z ekipo devetih študentov raziskoval to območje. Dušan Kuščer pa je izdelal skico Obrha. Februarja 1977 je osem članov DZRJ Kočevje raziskovalo taisti Obrh in ga poimenovalo v Posušeno jama. Iz obeh zapisnikov ni razvidno, koliko jama meri in kje natančno leži. Iz meritev, ki smo jih opravili, da bi izpopolnili podatke, je razvidno, koliko jama meri in kje natančno leži. Dolžina jame je 43 metrov, višinska razlika znaša 15,5 metra, dolžina rogov pa je 53 metrov. Notranja brezna so globoka 4, 6 in 7 metrov. Nadaljnje preiskave smo prepustili jamskim potapljačem, če jih bo zamikal kakšen sifon. Jama smo poimenovali Obrh pod Turnom, ki se dviga 500 metrov nad njo. Ker nam takrat ni zmanjkalo časa, smo izmerili še Orlovsko jama ali Veliko luknjo. Ta leži v hribu, imenovanem Grič, dolga je 10 metrov, višinske razlike je 2,5 metra.

Istega leta, v času polhov, smo se vrnili na območje Votle luknje in raziskali 6 manjših objektov, ki smo jih poimenovali: Jazbine, Votla luknja 3, Spodmol v Jazbinah, Jazbine 2, Brezno nad Votlo luknjo 1 in Votla luknja 4. Vsi ti kraški objekti so manjši, težje dostopni ter nekakšni zaključki nekdanjih jam. Večji sta le Votla luknja 4, ki meri 43 metrov in ima možnost nadaljevanja. Druga zanimiva jama je Brezno nad Votlo luknjo 1, za katerega nista vedela niti lovca, ki sta nas

obiskala. Globoko je 10,5 metrov, dolgo 23 metrov, dolžina rogov pa znaša 28 metrov.

Jame pri Belici

Ker nas strokovnjaki opozarjajo na nevarnosti klopov in kač, smo se v vročinskem valu leta 1995 odločili za raziskave v hladnejših predelih. V društvu smo našli podatke, da jame v Belici niso do konca raziskane. Poiskali smo še nekatere podatke na inštitutu v Postojni ter se odpravili v primerno ohlajene vodne jame.

Nekaj sto metrov za zadnjo hišo v vasi Belica so bile, kot bo kasneje razvidno, poznane tri jame, od tega sta bili dve že registrirani, vendar še ne do konca raziskani. Mi smo kot za šalo našli še četrto. Imeli smo pač srečo, ker je bila suša. Če bi bilo jezero napolnjeno z vodo, je ne bi našli, čeprav bi gledali proti njej. Občudovali bi le majhen, vendar lep in zanimiv slap ter zelo lepo zeleno barvo vode v jezercu. Vse jame imajo skupno ime: Jama v Kotlu. Ločijo se s številkami od ena do štiri. Kot prvo predstavljam najmanjšo in občasno najbolj skrito. Vhod v jama 3 v Kotlu je v primeru, da je jezerce polno vode, pod njeno gladino, vsa jama pa je v tem primeru zalita z vodo. Dolžina jame je 54,5 metra, dolžina 46,3 metra, višinska razlika pa pet metrov. Večji del vhoda meri 1,5 x 1,5 metra, nato pa se jama zoži. Če se jama konča, nismo mogli ugotoviti, kajti rov se nadaljuje v obliki sifona, ki je zalit z vodo, po tleh pa je prod. V nekaterih delih te jame so rovi široki le 0,4 metra, visoki pa 0,3 metra. Ker je jama dovršen del časa zalita z vodo, nima jamskega okrasja in je s tega vidika nezanimiva.

Naslednji projekt je zanimivost zase. Raziskave do leta 1995 so prikazovale dve jami, vsako s svojim vhodom, ki sta si zelo blizu, vendar po višini različna. To sta jami 1 in 2, najprej pa se bomo spoznali s slednjo.

V naših gorah je veliko jam, ki bi lahko, če bi uredili poti in smerokaze do njih, postale zanimive za turiste.

V vhodnem delu potrebujemo plezalno opremo, vse ostalo je plazenje tako ali drugačno, tu in tam včasih lahko zravnaš telo. V enem delu jame, ki se konča, imaš občutek, izračuni pa so dokazali, da te loči le majhna plast kamenja, pa bi lahko odšel ven, ne da bi se vračal h glavnemu vhodu oziroma izhodu. Sama jama se v osrednjem delu



Jame v naših hribih so lahko ena od zanimivosti, ki lahko pritegne obiskovalce

loči na vhodni del in še na tri samostojne, od tega se še dva ločita v obliki črke X in Y. Zgolj po naključju, do katerega nam je pomagala druga ekipa, ki je bila v sosednji jami, smo ugotovili, da sta jami povezani. Dolžina vseh rogov znaša 90 metrov, višinska razlika pa je 11 metrov.

Predzadnja jama v tem delu, ki jo predstavljamo, je jama 1 v Kotlu. V njej so bili že jamarji z Inštituta za raziskovanje krasi iz Postojne, vendar nam ni znano, kdaj so opravljali raziskave teh jam. Morda v času, ko se je porodila ideja o gradnji hidroelektrarne. Jama še ni raziskana. Njene trenutne meritve povedo, da je globoka tri metre, dolga 120,5 metra. Zaradi združitve obeh jam smo jih poimenovali Sistem Kotel. Trenutne dimenzije tega sistema so: skupna dolžina 232 metrov, dolžina rogov znaša 195 metrov.

Jama 4 v Kotlu pa je nekaj posebnega. Dolga je 320 metrov, najnižja točka v jami je -12 metrov, najvišja pa 23 metrov. Ta del je razpreden in sega skoraj pod sam vrh manjšega hriba nad jamo; prvi del jame je velika dvorana in že v njej je potrebno zabresti v vodo, če želiš v rove. Rovi tvorijo v začetku kompliciran splet križišč na vse strani v treh etažah. V dveh primerih pa obstajajo še vzporedni rovi. Nekateri deli v notranjosti so prav čudoviti, vse dele pa tudi najtežavnejše, smo premagovali brez tehnične opreme, čeprav bi bila na nekaterih mestih potrebna. Vsi trije zaključki rogov dovoljujejo možnost nadaljevanja, v enem primeru prek sifona. Na različnih višinah v jami smo našli tudi prave bazene z vodo, dolge nekaj metrov, pa tudi globoke. To jama so že obiskovali jamarji, verjetno kočevski. V oddaljenih delih smo našli v blatu namreč sledi obutve ter na steni črko K.

Jama pri Možu

Zadnja jama, ki smo jo obiskali in leži v delu kot tiste prve iz zapiska, se imenuje Bolnica Stanetov dom. Našla sta jo člana DZRJ Reka in Kočevje, ki sta pregledovala teren med Možem, Cerkom in Knezovim repom ali kot se še imenuje, je Firstov rep. Teren ne obeta jam. Bolnica je dolga 9 metrov, del vhoda je bil kasneje zaprt, na polovici pa se v stropu nahaja kamin. Tla so pokrita z jelovimi okroglicami.

Na koncu pa še nekaj o varovanju narave. Od vseh tridesetih do sedaj raziskanih jam, nekatere nepomembne smo pri opisu izpustili, sta le dve, v katerih so smeti. Sicer niso škodljive okolici, estetsko pa ne sodijo v tako okolje. To sta zelo obiskani jami v Taborski steni pa Obrh pod Turnom.

Zapisal Della Schiava A. Tedi

Sklad za ljubiteljsko kulturo

V Kočevju od novembra lani deluje Območna izpostava sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti. Svet je za vodjo izvolil Andrejo Repar, ki bo pomagala kulturnim društvom občin Osilnica, Kostel in Kočevje pri njihovem delu.

Država finančno podpira ljubiteljske dejavnosti in sklad vzpodbuja nastanek klubov, društev, sekcij, posebno tistih, ki izhajajo iz kulturne dediščine. Naši kulturni sekciji, ki deluje v okviru Civilnega gibanja, bo sodelovanje z Območno izpostavo sklada gotovo v veliko pomoč.

Posadili bomo zelenjavo

Na pobudo občine je Ana Ogorevc s Kmetijskega zavoda Ljubljana, enota Kočevje, pripravila 15. februarja Društvu osilniških žena zanimivo in koristno predavanje o sajenju zelenjave. V Osilnici in Bosljivi Loki bo pomagala na dveh njivah poskusno posaditi solato in zelje. Pomagala pa bo tudi pri nabavi zgodnjih sadik solate in semen za drugo zelenjavo, ki bi lahko dobro uspevala tudi v naših krajih kot so paprika, paradižnik, cvetača in brokoli.

Na srečanju pa smo se dogovarjale tudi o izletu, ki ga bo pripravilo društvo.

Iz šolskih klopi

Pouk na podružnični šoli v Osilnici smo pričeli 1. septembra. Število otrok se je letos izjemno zmanjšalo, saj redni pouk obiskujejo le trije učenci. V prvem razredu je Klaudija Gašparac, V drugem razredu je Štefan Žagar, v tretjem pa Marko Florjančič. V pripravi na šolo sodeluje Aleš Žagar. Učenke četrtega razreda (tri) obiskujejo pouk na osrednji šoli v Fari.

V začetku oktobra smo si v Ljubljanskem gledališču v Ljubljani ogledali lutkovno predstavo Sapramiška. Učenci so bili s predstavo navdušeni.

Novembra so učenci pripravili komemoracijo na pokopališču v spomin na pokojne. Sklenili smo, da bomo v bodoče zaradi večje udeležbe ljudi pripravili komemoracijo na dan 1. novembra.

Decembra smo se pripravljali na novoletno praznovanje. Zadnji dan pouka v koledarskem letu 1998, 24. 12., smo praznovali na šoli na Fari Dva dni pred tem pa smo gostovali prav tako na Fari, kje nas je obiskal čarovnik.

Ves december smo se pripravljali na prihod Božička. Pripravili smo otroške recitacije in igrice Sapramiška. Božiček nas je bogato obdaril.

Januarja smo v šoli delali z računalnikom. Dobili smo program Alma, na katerem so naloge iz matematike. Pridno rešujemo naloge, rišemo, znamo pa tudi tiskati. Za konec in za vzpodbudo pa igramo na računalniku tudi kakšno igrice.

Petega februarja smo sodelovali na Slovenskem knjižnem kvizu na temo France Prešeren. O pesniku smo se veliko pogovarjali in izdelali o njemu tudi plakat.

Tudi na maskare nismo pozabili. Izdelali smo pustne maske na temo Eko koš, ker je šola na Fari eko šola.

Mirjana Šerčer



Šolski otroci vedno popestrijo naše proslave.

Koledar

Januar prosi,
februar ledene sveče nosi,
marca je zemlja suha,
aprila je trava majhna,
maja pa velika.
Junija rože cveto,
julija žito kali,
avgusta pa dozori.
Septembra vse kima,
oktobra se vino toči,
novembra listje šumi,
decembra gruda počiva.

Mirjana Šerčer in učenci

Meseci

Januar za dobro leto prosi,
februarja pust poskoči,
marca sonce topleje greje,
aprilu naproti se smeje.
Maja ljubezen se vžge,
v juliju trava diši,
julija vsak se poti.
Avgusta se klasje šibi,
v septembru vse kimavo je,
v oktobru trta rodi.
V novembru krošnja dreves šumi,
decembra se staro leto poslovi.

Mirjana Šerčer in učenci

Časopis je zastoj

V uredništvo smo pred časom prejeli prispevek Toneta Žagarja, rojenega v Bezgovici. Gospod Žagar se v prijaznem pismu uredništvu zahvaljuje za poslane izvode časopisa. Predlaga, da mu v prihodnje časopis pošljemo preko nečaka, da ne bi imeli stroškov s pošiljanjem.

Naj ob tej priložnosti povemo, da smo v preteklih letih uspeli dobiti denar za izdajanje in pošiljanje časopisa s pomočjo sponzorjev, ki so razumeli, da so ljudem na oddaljeni južni meji države informacije potrebne. Ker se jim do sedaj vsaj javno nismo zahvalili, se jim ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo. Denar za izdajo posameznih števil so prispevali: Obrtna zadruga Hrast iz Novega mesta, Zavarovalnica Tilia, Tiskarna Novo mesto, Tiskarna Rolgraf iz Medvod, Tiskarna Kapušin iz Krasinca v Beli Krajini. Lani je pri izdajanju časopisa priskočila na pomoč občina Osilnica.

Glasi! Osilniška dolina pripravljamo ljubiteljsko. Je skromno po številu strani in le v eni barvi, včasih tudi s slabimi fotografijami, vendar je vanj vloženih precej ur dela.

Naša velika želja, pa verjetno tudi vaša, dragi občani je, da bi v časopisu objavljali tudi vse tiste informacije, ki so pomembne za življenje in delo v dolini. Verjamemo, da želite, da bi časopis izhajal večkrat. Kot pa smo omenili že uvodoma, smo pri tem vezani na dobro voljo sponzorjev. Te pa je težko najti.

Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili vsem našim zvestim piscem, ki s svojimi prispevki beležijo dogajanja v dolini, obujajo zavest in duha ljudi ter skrbijo, da ostane zgodovina zapisana. Že od prve številke sodeluje z zapisom o zgodovini naših krajev v časopisu Jože Ožura, ki za raziskovanje zgodovinskih arhivov žrtvuje marsikatero uro svojega prostega časa. Brez Olge Lenac bi se bil pozabljen marsikakšen dogodek v kraju. Obenem pa Olga skrbi zato, da so prispevki tudi lektorirani. Mirjana Šercer nas obvešča o delu šole, s spisi pa sodelujejo tudi najmlajši. Želimo, da bi se oglasili tudi drugi. Ni pomembno, če je tisto, kar nam boste

poslali v uredništvo, napisani v domačem jeziku. Pomembno je, da ostane zapisano, v spomin našim zanamcem in tistim, ki bodo morda nekoč želeli izvedeti, kaj se je dogajalo v osilniški dolini.

K. Š.

V spomin



Sredi januarja smo se za vedno poslovili od Janeza Žagarja iz Sel. Gospod Žagar je bil dolgoletni član Gasilskega društva Osilnica in kar dvajset let njegov predsednik. Lani je zaradi bolezni prosil za razrešitev. Za svoje delo v društvu je prejel več priznanj in odlikovanj. Pogrešali ga bomo, tako njegova družina,

prijatelji in znanci, gasilci in vsi občani.

V kratkem času dveh mesecev pa smo izgubili še dva občana. Decembra je zastalo srce Vladu Vertniku – Kvaterniku, Kolpa pa je utrnila življenje Stipu Duvančiču.

Opravičilo

V prejšnji številki časopisa smo zagrešili napako, za katero se bralcem, predvsem pa družini Malnar, iskreno opravičujemo. Pri članku o predstavitvi obcestnih tabel smo zapisali priimek Štimec namesto Malnar.

Do napake je prišlo zaradi nepoznavanja imen in priimkov vseh prebivalcev.

Verjamemo, da boste bralci sprejeli opravičilo z razumevanjem, saj se dogaja tudi večjim časopisom, kot so Delo in Dnevnik, da zapišejo napačno ime in se bralcem za napake opravičijo.



Predstavitev monografije

Za uvod v prednovoletno prireditev je umetnostni kritik Iztok Premrov predstavil knjigo akademskega slikarja Jožeta Marinča, skoraj našega rojaka - izhaja iz Brige -, ki se je lani udeležil likovne delavnice Peter Klepec v Osilnici.

Ustanavljamo orkester

Vabimo vse, ki igrate harmoniko ali kakšen drug instrument, ali pa vas igranje veseli, da se nam pridružite na sestanku v nedeljo, 14. marca, ob 9. uri v osilniški šoli.

Z orkestrom bi radi popestrili kulturno dejavnost v naši občini, različne prireditve in proslave, lahko pa bo zastopal občino tudi na raznih prireditvah v drugih krajih.

Odprta samopostrežba

V nedeljo, 28. februarja, je župan Anton Kovač slovesno odprl novo samopostrežno trgovino, ki jo je v Bosljivi Loki zgradila družina Rugole. Družina je ena redkih, ki se je pred desetimi leti vrnila v Osilniško dolino ter s pridnim in marljivim delom tudi uspela. Več o tvoritvi pa v prihodnji številki.

Dobrodelni ples Osilničanov

Novembra 1997 je Civilno gibanje za Osilniško dolino prvič organiziralo ples Osilničanov. Odziv je bil nad pričakovanji, zato smo se odločili, da bo ples postal tradicionalen.

Letos bo ples 6. marca na Jasnici. Na licitaciji bomo prodali dela, ki so nam jih poklonili: kipar Stane Jarm, slikar Brane Praznik, Smiljan Rozman, tri dela pa je prispevala občina Osilnica. Izkupiček prodaja umetnin in del vstopnine bo namenjen, tako kot v preteklih letih, gradnji likovne galerije v Osilnici.

Na ples se je vodstvo Civilnega gibanja pripravljalo že nekaj časa, saj dela z organizacijo takšne prireditve ni malo. Dogovorili smo se, da bomo tokrat med udeleženci plesa izžrebali tudi nekaj praktičnih nagrad. Med njimi so: monografija Janeza Černača o Kočevski, spust po Kolpi in arhivsko vino. Marljive ženske iz Lenčeve hiše v Bosljivi Loki, ki pomagajo pri vsaki akciji Civilnega gibanja, bodo za eno od nagrad spekle torto - njihove sladice so znane daleč naokoli - in pripravile košarico z domačimi dobrotami, med katerimi ne bo manjkalo dobrega žganja in domačih klobas.



Vsako leto je na plesu Osilničanov veselo, saj se srečajo znanci in prijatelji, ki se drugače redkokdaj vidijo.

Izdajatelj: Civilno gibanje za Osilniško dolino, Osilnica. Časopis izhaja v nakladi 400 izvodov in ga dobe občani brezplačno

Uredniški odbor: Olga Lenac, Jože Ožura, Mirjana Šerčer, Stane Jarm, Katja Štimac – odgovorna urednica
Priprava in tisk: Tiskarna Intergraf Kočevje
Žiro račun: 51300-621 11006/05 1320114-858250